نام:	بسمه تعالی	ماده درسی: فارسی (۳)
نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی	تاریخ آزمون: ۱۱ / ۱۰ / ۱۴۰۲
شعبه کلاس: دوازدهم	آموزش و پرورش شهرستان بوکان	مدت آزمون: ۷۵ دقیقه
دبیرستان: فارابی	آزمون پایانی نیمسال اول	طراح: عبداله پور
تعداد سوال: ۳۸	سال تحصیلی ۱۴۰۳ ـ ۱۴۰۲	تعداد صفحه: ۳

ردیف	سؤالات	بارم
	قلمرو زبانی	
۱	**ـ معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.** **الف)** تخم خرمایی به تربیتش نخل **باسق** گشت **ب)** بـگـرای چـو اژدهـای **گـرزه** **ج)** تـن ز جـان و جـان ز تن **مستـور** نـیسـت. **د)** با جان بودن به عشق در **سامان** نیست	(۱)
۲	**ـ کلمه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.** **الف)** ایزد تَعالی در او نظر نکند بازش بخواند؛ باز (**اعراض / اعراظ**) فرماید بار دیگرش به تضرّع و زاری بخواند. **ب)** جزیره‌های کوچک و بزرگ مثل وصله‌های رنگارنگ بر (**تیلسان / طیلسان**) آبی مدیترانه دوخته شده است. **ج)** و آن باغ پر از گلهای رنگین و معطّر شعر و خیال در(**سموم / صموم**) سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد. **د)** سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین ..... (**نواهی / نواحی**) عالم است.	(۱)
۳	**ـ در میان گروه کلمات زیر، نادرستی املایی را بیابید و تصحیح کنید.** «خان نعمت، سفوت آدمیان، شیر ارغند، حمد و ثنا، بهر مکاشفت، دولت مستعجل، سریر ملک، چریق آفتاب، منقلب و دگرگون، کاذیه و جا کاغذی، قاش زین»	(۱)
٤	**ـ نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.** **الف)** کـرم بیـن و لـطف خـداوندگار / گنه بـنده کـرده است و او شرمسار **ب)** آیینهٔ نگاهت، پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره باران	(/۵)
۵	**ـ نقش دستوری ضمایر مشخّص شده را در هر مصراع بنویسید.** **الف)** بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت **ب)** گفت آگه نیستی کز سر درافتادت کلاه	(/۵)
٦	**ـ تفاوت معنایی واژهٔ «طاق» را در دو مصرع زیر بیان کنید.** **الف)** طاق‌پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف **ب)** نهاده به طاق اندرون تخت زر	(۰/۵)
۷	**ـ در بیت «بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز پی این نژاد و پیوند» یک ترکیب وصفی پیدا کنید.**	(/۲۵)
۸	**ـ نقش دستوری واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.** **الف)** «برخی **عاشق** را **دیوانه** می‌پندارند.» **ب)** هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست **اسرار** من	(/۵)
۹	**ـ الگوی ساخت همهٔ گزینه‌ها به جز جملهٔ گزینهٔ .... «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است.** ۱) عشق از بهر این معنی فرض راه آمد ۲) مـحبّت بـه غـایـت را عشـق خـوانـنـد. ۳) پـروانه، همـه جـهان را آتـش بـیند ٤) عشق حقیقی، دل و جان را پاک می‌گرداند	(/۲۵)

www-karnoon.ir

۱۰	**ـ در نوشتهٔ زیر، نوع وابستهٔ وابستهٔ مشخّص شده را تعیین کنید.** * بر بالای آن، با خطّ بسیار روشن، دو سطر مطلبِ زیبا نوشته شده بود.	(/۵)
۱۱	**ـ کاربرد معنایی فعل «نیست» در کدام مصرع، اسنادی و در کدام مصرع غیراسنادی است؟** * زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست / در حق ما هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست	(/۵)
۱۲	**ـ نوع حرف «را» در عبارات زیر چه می‌باشد؟** الف) گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم» ب) باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده	(/۵)
	قلمرو ادبی	
۱۳	**ـ مفهوم کنایهٔ مشخّص شده را بنویسید.** **الف)** تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری ب) هرکه بی‌روزی است، روزش دیر شد:	(/۵)
۱٤	**ـ در هر بیت آرایه درست را انتخاب کنید.** **الف)** عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را (اسلوب‌معادله / حسن‌تعلیل) **ب)** گفتی: «به روزگاران مهری نشسته» گفتم / بیرون نمی‌توان کرد حتی به روزگاران (مجاز / تضمین)	(/۵)
۱۵	**هر یک از ابیات گروه «الف» با کدام آرایهٔ گروه «ب» ارتباط دارد؟**(در گروه «ب»یک مورد اضافی است.)	(۱)

«الف»	«ب»
الف) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی	اسلوب معادله
ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی / آشنایان را در ایام پریشانی بپرس	حُسن تعلیل
ج) در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	حس‌آمیزی
د) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی‌اش نام نهادند	ایهام
	تشبیه

۱۶	**ـ معنای نمادین واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.** الف) ببین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می‌زند خود را به آتش ب) بشنو از نی چون حکایت می‌کند.	(/۵)
۱۷	**ـ عبارت زیر یادآور کدام ضرب‌المثل است؟** «از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد»	(/۲۵)
۱۸	**ـ کدام یک از ابیات زیر، بیتی از یک «غزل اجتماعی» است؟** الف) گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت: «کار شرع، کار درهم و دینار نیست» ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بِدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است»	(/۲۵)
۱۹	**ـ نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید.** **الف) کلیله و دمنه: ب) فیه ما فیه:**	(/۵)

www.kanoon.ir

۲۰	**ـ نام صاحب هر یک از آثار داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.** **الف)** قصه شیرین فرهاد: (احمد عربلو / وحشی بافقی) **ب)** تمهیدات: (سهروردی / عین القضات همدانی)	(/۵)
۲۱	**ـ شعر حفظی** **ـ بیت زیر را با مصراع مناسب کامل کنید.** الف) یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر /	(/۵)
۲۲	**ـ کدام گزینه، مصرع «بازآ که در هوایت خاموشی جنونم» را کامل می‌کند.** الف) ای مهربانتر از برگ در بوسه‌های باران ج) بیداریستاره در چشم جویباران ب) فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران د) لبخند گاه گاهت صبح ستاره باران	(/۵)
	قلمرو فکری	
۲۳	**ـ در نوشتهٔ زیر منظور از «به طریق انبساط» چیست؟** «یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی»	(/۲۵)
۲٤	**ـ هر یک از مصراع‌های زیر به کدام پدیدهٔ اجتماعی زمان شاعر اشاره دارد.** الف) «گفت ای بیهوده گو خرف کم و بسیار نیست» ب) گفت: «جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	(/۵)
۲۵	**ـ دو بیت زیر بیان کنندهٔ چه مفهوم مشترکی هستند؟** «با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» «سر ما فرو نیاید به کمان ابروی کس / که درون گوشه گیران ز جهان فراغ دارد.»	(/۵)
۲٦	**ـ در بیت زیر مقصود شاعر از «آتش درون» و «سوخته جان»چیست؟** پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان، شنو یکی پند	(/۵)
۲۷	**ـ درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.** «سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید.»	(/۵)
۲۸	**ـ مولانا در بیت زیر چه کسی را سزاوار همنشینی عارف «نی» دانسته است؟** «نی، حریف هر که از یاری برید / پرده‌هایش پرده‌های ما درید	(/۵)
۲۹	**ـ هر یک از بیت‌های ردیف «الف»با کدام یک از مفاهیم در ردیف «ب»مطابقت دارد؟**(یک مورد در جدول اضافی است)	(/۷۵)

«الف»		«ب»
۱) من که هرانچه داشتم اول ره گذاشتم / حال برای چون تویی اگر لایقم بگو		**ساری و جاری بودن عشق در تمام پدیده‌ها**
۲) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد		**عاشق راستین رازدار عشق است**
۳) برکش ز سر این سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند		**دعوت به قیام و اعتراض** **ترک دلبستگی‌ها در راه عشق**

www.kanoon.ir

۳۰	**ـ ضرورت توسّل به «مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت برمی‌آید؟** الف) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست ب) آیین طریق از نفس پیر مـغان یـافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نـهادنـد	(/۵)
معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.		
۳۱	**ـ و وظیفهٔ روزی به خطایِ منکَر نبرد**	(/۵)
۳۲	**ـ حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب**	(/۵)
۳۳	**ـ مزینان را بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مُهر و نشان است که بود.**	(/۵)
۳٤	**ـ در این دو شهر تنها سرپَری زدیم**	(/۵)
۳۵	**ـ برکن ز بُن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکَند**	(/۵)
۳٦	**ـ آتش است این بانگ نای و نیست باد**	(/۵)
۳۷	**ـ نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلک مرغ گرفتار قفس هم چو من است**	(/۵)
۳۸	**ـ تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن‌ها پس افکند**	(/۵)
«پیروزی و نیک فرجامی بهرهٔ شما باد»		